

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (7.50 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani)

lese ca număr poporal al „Unirii” în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-joș.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 fil.

Luminătorii Neamului.

S'au adunat la Iași luminătorii Neamului: profesorii și învățătorii din întreaga Românie mare. Dascălii Ardealului au dat mâna cu luminătorii Basarabiei, ai Bucovinei, Moldovei și Munteniei, ca în bună și caldă frăție să facă sfat mare, chibzuind cărările viitoare ale învățaturii românești.

România mare s'a înfăptuit; toți cei de o limbă și de o simțire sunt împreună, iar cei cari mai așteaptă încă împlinirea visului pe la margini de hotar, vor veni și ei cât de curând la trupina Neamului. Ogorul e pe cale de hotărnicire, acum e rândul plugarilor cărții să se sfătuiască și să pornească plugurile luminei peste țarina întinsă dela Tisa pân' la Nistru.

În lumea de astăzi nu se mai poate trăi numai din truda palmelor. Rosturile vieții s'au schimbat și școala este tot atât de trebuincioasă ca și ogorul dătător de pâine. Fără de înțelepciunea învățaturii nimica nu mai plătesc nici brațele vânjoase ale plugarilor, nici sculele harnice ale măestrilor. Lumina, învățătura este chiagul vieții. A neamurilor luminate este ziua de astăzi și vor fi toate veacurile viitoare.

Vom înțelege deci, că sfatul dascălilor ținut la Iași eră o poruncă a vremii. După ce vitezele noastre armate și-au spus cuvântul hotărîtor la Mărășești și Ciucea, și îl spun încă în ropot biruitor de tunuri la Tisa și Nistru, eră rândul dascălilor să grăiască și ei.

Și au grăit. S'au văzut, s-au întâlnit, au stat de vorbă. Au spus, că învăță-

tura românească trebuie să aibă pretutindeni o singură cărare: ridicarea și luminarea neamului prin simțire națională. Aceleași buchi le răvășește astăzi dascălul Basarabiei mântuite de Ruși cu învățătorul de pe Crișuri. Și profesorul din Chișineu cu profesorul dela Blaj o slujbă împlinesc, o singură făclie înaltă: făclia simțirii și a limbii românești. Nu mai sunt cnaturile Țarului, nici poruncile lui Apponyi. Învățătura este una și ținta aceeași: să ne deschidă ochii în grai românesc, să ne înalte pe culmile departe văzătoare ale științii, spre folosul nostru și al Neamului.

Dascălii au grăit și vor grăi tot mai limpede de acum înainte. Vor putea să grăiască, fiindcă li-sau deslegat gurile pretutindeni. Ei vor grăi mai ales cu fapta în școli, cari dela toamnă încolo sunt cu adevărat ale noastre.

Acum e rândul nostru să le înțelegem graiul și să le prețuim ostenelele. Să ne dăm seama, că ei sunt ostașii viitorului. Că în mâna lor sunt mlădițele noastre, prin cari va trăi România mare. Bine zicea un preot bătrân de pe Murăș cătră poporeni săi, ori de câteori țineă adunare pentru școală:

— Oameni buni, fiți înțelegători și pricepeți, că învățătorul este un grădinar; mâna lui umple grădina de rod înveselitor și îndulcește lumea. El aduce merișori sălbateci din pădure, cari dacă cresc acolo dau fructe acre și amare, cari îți strâng gâtulejul și îți strică stomacul, iar ulțoți în grădină lucrată, dau poame cu dulceață și cu mulțămire. Prețuiți școala

și cinștiți pe dascălul vostru, că el e grădinarul satului!

Bine spunea moșneagul cu înțelepciunea lui pătită. Așa zicem și noi:

— România mare e o grădină, tineretul ei sunt pomișori, cari pot să facă roade amare sau dulci, precum e creșterea și învățul. Dascălii sunt grădiniarii acestei țări mândre și imbelșugate.

Să-i înțelegem și să le prețuim ostenelele, ajutându-i, că dintre noi au răsărit și pe noi ne luminează.

A. Lupeanu.

De peste săptămână

A murit eroul dela Oituz. † Gen. Grigorescu.

Sambătă în 20 Iulie s'a stins la București de-o boală grea Generalul Ieremia Grigorescu, sfărmatorul Nemților. Oștean plin de inimă și de putere, suflet aspru și neînfricat, răpșatul a fost cu adevărat mântuitorul Moldovei, atunci când Mackensen se înstăpânise în toată Muntenia până la Siret. De pieptul lui și al bravilor să-i ostași s'au frânt atacurile germanilor furioși, în așa fel că o lume întreagă a rămas uimită de vitejia românească. Bravura și curajul Generalului Grigorescu l-au ridicat între cei mai mari și mai viteji generali români din toate timpurile.

În 1917, când germanii voiau să cutopească toată România și să-o robească, îndreptând celea mai cumplite atacuri în potruva oștirilor românești, Ieremia Grigorescu se afla în fruntea trupelor dela Oituz. Înaltul comandament românesc i-a trimis poruncă de retragere, căci era limpede că mașinile drăcești ale nemților îl vor cutope cu oștenii lui cu tot. Grigorescu însă a răspuns

că nu se dă, ci stă în fața barbarilor. A sosit alt ordin, mai aspru decât cel dintăiu, tot pentru retragere. Dar bravul comandant nici de data asta nu s'a retras, ci, pornind la cel mai strălucit atac de apărare, i-a băgat pe nemți în apa Troțușului. Mackensen își mușca buzele de ciudă și n'a putut să înfrângă pe Români. Ci a fost botezat cu gloanțe și cu obuze, cu oțel de baionete, cu paturi grele de pușcă. Botez cumplit...

Mai târziu tot Ieremia Grigorescu s'a pus zid la Mărășești și i-a opăcit pe germani la vadul Siretului, încât credeai, că nu oameni le stat în cale ci munți clădiți până la ceriu.

Strașnic oștean, mare general!

El a fost cu adevărat nașul lui Mackensen, vestitul spărgător de fronturi.

Generalul Grigorescu va fi înmormântat la Mărășești, precum a dorit însuși să se odihnească alături de oasele vitejilor săi căzuți în luptele cumplite de acolo.

El este mortul Neamului și îngropăciunea i-o face Statul, cu toată pompa cuvenită unui mare erou.

*

Înveșnicirea unirii.

— Un monument în Capitala României mari. —

Academia română din București, pornește o mișcare pentru ridicarea unui monument, care să pomenească, din neam în neam, zilele mărețe, când ne-am unit toate țările locuite de Români într'un singur stat, al nostru, al tuturor, în România mare.

Monumentul, chipul cioplit din piatră s'au turnat în bronz, va avea să grăiască tuturor vremurilor viitoare

despre stăruința întru unire a Românilor de pretutindeni și despre biruința acestui măreț vis al moșilor și strămoșilor noștri. El va fi așezat în București, într'un loc larg și de frunte.

Solia Șvabilor în Paris.

Am scris mai de multeori că Șvabii din Bănat vreau cu tot dinadinsul să se țină de România Mare. Ei trimit acum o solie la Paris, la Conferința păcii, ca să-și tâlmăcească acolo cu graiu viu cererea. Delegația se alcătuiește din 5 membri, sub conducerea dlui Buschmann, bun prieten al Românilor și fruntaș cu mare vază între Șvabi.

Când a fost generalul Berthelot prin Bănat, atunci Buschmann a fost acela, care i-a înfățișat în numele Șvabilor o cerere în scris pentru alipirea Bănatului la România. Pentru această faptă Sârbii l-au prins și l-au ținut în temniță două luni de zile. Și abia cu mari greutate a putut fi scăpat din prinsoare.

Delegația pleacă astăzi, joi, fiind întovărită de dl Dr. Gh. Ion, omul ministrului nostru Dr. Alexandru Văida.

Din Basarabia.

Călătoria. — Frumseța, bogăția și curățenia bisericilor.

În zilele de 12, 13 și 14 Iulie s'a ținut în Iași, vechea capitală a Moldovei, o mare adunare a tuturor profesorilor și învățătorilor din România întregită, la care, după cum s'a scris și în gazeta noastră, am fost și noi cari facem această gazetă a D.-Voastră. După ce s'a sfârșit această mare și întâia adunare de felul acesta, am plecat cu un tren anume numai pentru noi alcătuit peste 500 de profesori și învățători din România mare pentruca să vedem cu ochii frumoasa și bogata Basarabie, care vreme de 100 de ani a fost răpită și sfâșiată dela sânul scump al României și pe care am crezut-o aproape perdută pentru totdeauna. Vă aduceți poate încă aminte de jalnica cântare:

Românie, mamă dulce,
Eu te las cu Dumnezeu,
Căci dușmanul iar mă duce,
Iar mă ia din sânul tău.

Sunt răpită sfâșiată,
Sufletul meu plânge nfrânt
Dar din prag eu înc-o dată
Jalnic bine te cuvânt — în care frumoasa Basarabie cu lacrimi în ochi își ia rămas bun dela România-Mamă. O cântam și noi cu multă jale pe băncile școlii și pe-acasă și așteptam cu multă nerăbdare aceea zi fericită când fca-ți liberată iar la tine va sosi.

Și iată, că tocmai Basarabia crezută moartă, pentru vecie, pentru neamul și țara noastră, s'a întors mai întâiu la sânul scump al Mamei, mângâindu-o tocmai în zilele cele mai nefericite din câte i-a fost dat să îndure vreodată.

Cu inima plină de simțăminte, cari nu se pot descrie, am trecut cu trenul dela Iași peste Prut, acel râu blăstămat, care a despărțit pe fca iubită de Mama sa scumpă și nu mai aveam răbdare să așteptăm să se oprească odată trenul și să punem piciorul pe acel pământ moldovenesc și românesc din cel dintăiu sat al Basarabiei, Unghenii rusești. Dar simțămintele acestea le va descrie celalalt tovarăș de călătorie și de muncă, eu mărginindu-mă să vă vorbesc *ceva despre bisericile frumoase, ne mai pomenit de frumoase, ce am văzut în Basarabia.*

Îndată după primirea la gara din Chișinău, încântătoarea capitală a Basarabiei, ne-am dus cu toții la sfânta biserică catedrală, Mitropolia, unde am ținut să dăm mulțumită bunului și prea milostivului Dumnezeu, pentruca ne-a învrednicit să călcăm pe pământul scump și acum slobod al Basarabiei. Biserica catedrală se află în chiar mijlocul Chișinăului, pe strada principală, numită „Alexandru cel Bun“, față în față cu palatul Mitropoliei, într'o prea frumoasă grădină de flori și de tei.

Cupola, bolta din mijlocul bisericii înfrumusețată cu cele mai

minunate icoane, se găte într'un turn frumos în vârf cu globul pământului, pe care domnește o cruce mare într'aurită, ce strălucește de departe în raza soarelui. Când am intrat în biserică, nu mai știam la ce să mă uit: la pereții de marmoră înfrumusețați cu cele mai măiestre icoane într'aurite, la cele patru altare din cele patru colțuri ale bisericii, la cupola măiastră, la marmura lucie de pe jos acoperită cu tapete scumpe, ori la fruntarul (iconostas) ca și care mai bogat și mai frumos nu am mai văzut niciodată, măcar, că multe biserici am văzut și eu până acuma în lumea largă. Am căscat gura, mi-am deschis cât mai larg ochii și mi-am zis: »Doamne, se poate oare un mai vrednic lăcaș pentru Tine?« Până priveam eu la această minune, biserica se umpluse de abinele și deodată văd, cum preoțimea îmbrăcată în odăjdii într'aurite și într'argintate îl întâmpină la ușa bisericii pe Mitropolitul Basarabiei, pe Înalt Preasfințitul Nicodim, fostul episcop al Hușilor, și apoi se începe slujba dumnezeiască. Un cor îngeresc, cum numai în ceruri se mai poate auzi, răspundea la ectemiile atât de frumos și de melodios cetite ale celor doi diaconi cu părul și bărbite verze, în cari nici briciu nici foarfecă n'a pătruns vreodată. Cuvântarea frumoasă a Înalt Preasfințitului a încheiat slujba, ca și care mai înălțătoare n'am mai văzut și n'am mai auzit, mai cu seamă văzând scrisorile rusești din bi-

Spre Moldova.

— Însemnări din călătorie. —

Predealul și valea Prahovei.

Trenul ne poartă pe Timiș la deal, spre vechea graniță blăstămată. Minunat drum șerpuitor, pășit de nesfârșitele oști ale brazilor, pururea tineri și plini de sănătate. Deasupra pădurilor se ridică frunți pleșuve de munți, aurite de soarele verii. În văzduhul limpede vedem rotiri mărețe de vulturi cari vâslind spre bolta albastră a cerului, par solite de dimineață ale pământului cătră stăpânul lumii...

După grele opintiri ale trenului sosim pe culme. Și ne apare în față Predealul. Cuib de munte, cu lăcașuri de vară, unde, în anii păcii, venia lumea înădușită a orașelor să se bucure de aer, de lumină și de sănătatea brazilor. Strălucite curți (vile), zidite ușor, svelte și atrăgătoare — odată, înainte de cumplitului război.

Astăzi?

Astăzi ruini plângătoare, zi-

duri dărimate, ciuruite de gloanțele și granatele dela 1916. Treacătoarea dela Predeal a fost atunci calea oștilor, loc de cumpire și de prăpad, cum nicăiri pe pământul românesc nu se mai poate vedea. Aici au poțignit Românii barbarele oști ale nemților și au înroșit apele pâraielor de munte cu sângele negru și gros al Germanilor lui Wilhelm. Fiecare petec de gile, fiecare colțisor de deal, fiecare brad are o poveste de durere și de vitejie.

De zeci de ori au răzbit cizmoșii bavarezi pe cărările de munte spre șeaua dela Predeal și de zeci de ori au trebuit să fugă înapoi spre apa Timișului din vale, să îngenunche cu groaza în suflete, blăstămând clipa când au fost porniți spre frontul românesc. Verdunul din Franța eră pentru dâncii o horă, față cu îndârjirea vânătorilor mărunți ai României. Multe oase germane zac la umbra brazilor Predealului. Și multe potcoave nemțești s'au frânt de muchile stâncilor românești. Mil de mii...

Odată, prin Septemvrie, în grozăvia celor dintăiu atacuri, venise din țara lui Insuși regele Bavariei să vadă, cum de nu pot răzbi oștile lui spre Prahova, dar nici n'a putut să vadă frontul, căci tocmai atunci nemții lui au fost prăvăliți până în poarta Brașovului și au pierit în strămtorile Păsului celea mai viteze regimente bavareze. Regele a fost vestit și a primit statul să se oprească la — Sighișoara, că Românii sunt cumplici și, de l'or simți, îl alungă până la tronul lui din cealaltă parte a Europei!

Astăzi Predealul e un morman de case zdrobite. Gara cea mare și frumoasă de altă dată, nu are decât un colț de coprire și ziduri fărimate de obuze. Pe deal, la dreapta și la stânga, printre verdeța brazilor, se înalță numai coșuri (hoarne) pustii, cari se ridică spre ceriu, ca brațele blăstămătoare ale unui popor îngenunchiat de osânda dușmanului! Oștile românești, luate atunci pe la spate de cătră Dunăre și din apus, s'au retras spre Moldova, fără să

ulte însă că au în față un cutropitor lacom, pe care l-au rărit cu prisosință și cu îndârjire de lei, cari nu se dau bătuti nici în fața unei turme întregi de câni hrăpareți.

Iar nemții par că nu se băteau cu oameni, ci cu case și cu ziduri; au bătut cu furie toată valea Prahovei până la Sinala, ruinând cel mai frumos colț de țară al României vechi. Zidurile fabricilor dela Azuga blăstămă și ele, cu blăstăm greu de cărămizi însângerate, barbaria teutonă. Și Prahova, saltărețul rău de munte, blăstămă încă și el, saltând cu vuet peste zidurile căzute în alvia lui curată. Și codrii își vuesc blăstămul, împânzând culmile cu clocotul lor adânc...

Gara Predealului îmi aduce aminte de anii mei de școlar, când, cuprins de dorul sfânt al României libere, mă avântasem în „Țară“ fără pașaport și vrând să mă întorc pe acest pas, am fost prins de jandarmii unguri, am stat închis o după amiază alături cu toți deberdelii într'o cămară plină de fum și

serică și auzind acolo, unde înainte cu câțiva ani țarul tuturor rușilor a fost să se închine, cântându-se imnul nostru regal »Trăiască Regele«.

Să nu credeți însă, că numai biserica catedrală e așa de frumoasă și de curată; tot pe arăt de frumoase sunt și capetele dela toate școlile din Chișinău, pentru că acolo fiecare liceu (gimnaz) își are capela sa. Așa am cercetat între altele capela Liceului Nr. 3, astăzi Sfatul Țării, unde s'a făcut anul trecut unirea Basarabiei cu România.

Și numai Capela aceea e mult mai frumoasă și mai bogată decât toate bisericile noastre din Ardeal, chiar și decât catedrala din Sibiu (dacă nu luăm în seamă icoanele zugrăvite de măiestrul Smigelschi). Am văzut acolo atâta curățenie, atâta frumusețe și bogăție cum nu se poate descrie. Masa altarului era acoperită cu o față de mătăasă roșie, pusă peste sf. evanghelie, ca să apere de prav cealaltă față de masă lucrată toată cu aur și cu pietri scumpe, ceace în bisericile din Ardeal n'am văzut.

Sunt puține bisericile Chișinăului, nu 72, ca în Iași, dar dar cari sunt, întrec în frumusețe, bogăție și curățenie, toate închipuirile. Trebuie așadar să recunoaștem, că cu adevărat evlavios popor a fost și este poporul, care atâta avere a jertfit pentru podoaba casei Domnului.

Iuliu Maior.

Patria românească.

Ion Simionescu,
profesor la Universitatea din Iași.

Cu 60 ani în urmă neamul românesc era împărțit în diferite provincii, fie supuse străinilor, fie pe jumătate de sine stătătoare. La 1859 Ianuarie în 5, la Iași, în sala caselor unde acum e Muzeul de Istorie naturală, s'a ales ca domnitor Ion Vodă Cuza. La 24 Ianuarie acelaș an, în Muntenia s'a ales tot Cuza ca domnitor.

Unirea celor două principate fu astfel înfăptuită și cu ea primul pas spre libertate. În urma războiului de acum, împrejurările fiind prielnice, tot în Iași, unde era Regele României cu guvernul său, în anul mântuirii 1918, au venit și solii Basarabiei mai întâi, ai Bucovinei mai apoi și ai Ardealului cei din urmă, cari au anunțat hotărîrea de a se alipi toate provinciile românești, într'o singură țară liberă, care va fi *patria românească*.

Toată suflarea românească cuprinsă în aceeași

granită, în jurul aceeași legi, vorbind aceeași limbă! Nu poate să fie mai slăvită clipă în viața unui popor, decât învierea lui din o adormire de mai bine de 10 veacuri! Ne om trebuie să fie acela care să nu simtă măreția și sfințenia vremii și fără suflet trebuie să fie acela care să nu-și incline smerit fruntea.

Gândească-se fiecare numai la trecutul sbuciumat al neamului nostru, care a suferit mai mult decât ori care altul de pe fața Europei.

Chemat la viață de aproape 1800 ani, de atunci a trebuit să îndure numai foc și sabie, războaie și prădăciuni, apăsare și întunec. Dela început trupul său fu rupt în două: spre apus de munți a rămas o parte, spre răsărit alta. Cei dinspre apus erau mai aproape de drumul culturii, așa încât au căpătat mai de timpuriu vlagă ca să lupte pentru limbă și credință; lupta i-a oțelit

și păstrat. Dintr'acolo au venit, destul de târziu, cei dintâi trimbițași pentru deșteptarea națională. De acolo glasul unui Gh. Lazăr ne-a trezit din amorteala în care ne aduse vitregia soartei; de acolo a pornit a se cânta „Deșteaptă-te Române“, care a încălzit inimile tuturor, bătrâni și copii, de aproape și de departe.

Dincoace de Carpați, Doamne! câtă jale, câtă durere. Peste 50 de războaie au trebuit să înfrunte moldovenii și muntenii contra diferiților dușmani. Aproape 400 de ani au suferit jugul turcesc cu toate jafurile, birurile grele și nenorocirile aduse de schimbarea deasă a domnitorilor.

În acest timp austriacii ne-au rupt o parte, rușii altă parte din trupul Moldovei, pe lângă ocupațiunile lor vremelnice în dorința de a ne înghiți cu totul. Nici o așezare gospodărească temeinică nu era cu putință, nici o îndrumare sigură spre cultură. Bătrânul cronicar Miron Costin, trebuia să stea cu pana de seris într'o mână, cu sabia în alta.

de murdărie. Mă țineau să-mi facă hârtii, să mă trimită cu „șupa“ la poliția cea mare din Brașov, dar îndrăzneala tinerescă, într'o clipă nepăzită m'a scăpat din închisoare și scăpat am fost... Nu mi-au mai dat de urmă nici până astăzi.

Așa puteam noi, școlarii de atunci, să vedem pământul scump al României...

La vale, din Predeal, trenul coboară în fugă năpraznică. Rămân la dreapta, la Azuga, culmile urlașe ale *Caraimanului* și ale *Omului*, munți falnici cu căciuli albe de nea pe creștet. Pe umerii lor stancoși se cățără brădui sprinteni, cari par nește oști ce vreau să iee cu zăvală cetatea soarelui. În gândul meu fi aseamăn cu vânătorii sprinteni ai Regelui Ferdinand, cari furnică la deal spre cetatea biruinții. Vârfurile brazilor lucesc în soare, tot atâtea baionete argintate.

Jos, spre câmpie, unde se înmoaie culmile, la *Câmpina*, se ridică un codru nou și neobișnuit, codru de clădiri subțiri și îndrăznețe, cari par'că

vreau să sprijinească cerul pe brațele lor osoase. Multe ca copacii codrilor. Sunt clădirile fântânilor de petrol, *sondele*, cumpenele sulegete, cari sug din măruntaiele pământului cea mai prețioasă bogăție a țării: *fițelul*, din care se limpezește petroleul cel atât de folositor.

Șanțurile și pârarele sunt pline de zmoală, de zeamă unsuroasă, care bate în colori albastre și violete în lumina soarelui. Dela *Câmpina* la vale, până la Ploești, uriașe cazane închise, așanumitele rezervoare de petrol, de unde se încarcă pe vagoane și e trimis cu trenurile în toate părțile. Înainte de războiu începuse să se tragă din partea locului canale mari pe sub pământ, țevi groase de fier, cari răspund tocmai pe malul mării, la Constanța, ca să poată fi dus petrolul la vapoare și răspândit în lumea întreagă. S'a ajuns cu țevile până la podul dela Cernavodă și puțin mai lipsea, ca țevile să verse bogăția țării românești spre toate unghiurile lumii.

La Ploești o gară mare, cu învărtire multă. Aici se rămuirește drumul spre Moldova. Multime de trenuri. Și călători cât frunză și iarbă. Pe coperișe sunt mai mulți oameni decât în vagoane. Ușile trenului par făcute mai mult pentru îmbrânceli decât pentru intrare sau ieșire. Puterea e sus. Mai ales soldați, cari merg sau vin dela fronturi. Sunt minunați soldații vechiului regat! Veșnic veseli, veșnic fericiți. Se lungesc dealungul coperișelor, glumesc, cântă, râd. Unii își bălăbănesc picioarele peste streșini și se uită biruitori la cei cari se frământă pe jos să capete un locșor în vagoane.

— Hai la clasa întâi, la surato, — strigă unul de sus, — la canapele de oțel. Ieftin și bun. Călătorești pe gratis. Nici nădușeala nu te paște, nici dragostea nu-ți lipsește, că te ține neica'n brațe...

Altul are trompeta cu el și o umflă de țiuie zările. Sună semnalul de plecare. De altă parte unul are o scripcă neagră, zgăriată, pe care scârțale cu

multă inimă. Și cântă din gură:

Hai Linușo la șosea
Să-ți arăt averea mea:
Șapte nasturi la manta,
La tunică tot așa...
Lina mea și scumpa meal

Toți sunt cu fețele părлите de soare, brăzdate de războiul îndelungat, cu hainele ponosite, dar

„Nici unul, dragi copii,
Nici unul nu se plânge“.

Ei sunt plini de inimă, de avânt, de dragoste de viață, care clocote într'iașii ca apa în vadurile morii. Li vezi pe unii cum cuprind de-acolo, de sus, de pe vagoane, zările pline de lanuri nesfârșite, sau munșli vineți dela hotar, și fața le arde de dragostea pământului strămoșesc, pe care ei l-au apărât și ei îl țin. Ei cu veselia și cu piepturile lor părлите de soare!

Sbuciumul de jos nu-i atinge, ei stau mulțumiți la locurile lor, stau veseli și fericiți, iar trenurile li respiră spre celea patru vânturi, ca pe tot atâtea stâlpi ai viitorului nostru.

Stâlpii de oțel ai României Mari!

A. Melin.

Scria cu durere soarta țării sale, numai când îi dădeau răgaz războaiele. Un adevărat potop de nenorociri, par'că ar fi fost un continuu vârtej pustiitor peste bietele noastre țări.

Să nu se bucure oare și copilul dela sânul mamei de ziua când cei dela Arad și-au întins mâna frățește cu cei dela Sucăva și cu cei dela Hotin, pe pământul României, liberă și ea abea de 1/2 de veac, în orașul sfânt al Iașilor, în care s'a mai jucat o horă a înfrățirii între cele două surori vreme îndelungă învrăjbite? Să nu fie blăstămați acei care acum, în zile așa de scumpe pentru un popor, care a suferit veacuri întregi, nu dau sprijinul lor sau uneltesc întru dorința ferbintă a tuturor? Credința ne va ajuta; suferința ne va întări. Vom scăpa și vom fi cu toții fericiți în marea patrie românească.

(Din cartea: "Țara Românească".)

Americanii nu vreau să facă negoț cu Ungurii.

O telegramă din America spune, că guvernul Statelor Unite va începe legăturile de negustorie cu Germania care s'a dat plânică și a iscălit pacea.

Acelaș guvern nu vrea să stea de vorbă cu Ungurii până când au în fruntea lor pe bolșevistul Kuhn Béla.

De unde are Kuhn Béla bani?

Bolșevicii dela Budapesta nu vreau să se tăvălescă numai ei în noroiu, ci ar dori să facă acelaș lucru cât mai multe popoare vecine lor. Spre scopul acesta cheltuiesc o groază de bani, încât se uimește lumea întreagă de atâta risipă. Și se întreabă, cu drept cuvânt, de unde are Kuhn Béla atâția bani? De unde?

În zilele acestea a fost prins cu mâta în sac, adică cu banii de furat... Kuhn a dat o poruncă tuturor băncilor mari din Budapesta și din orașele de sub stăpânirea lui, ca toți banii străini aflați în acele bănci să fie

vârșiți la mâna lui pentru fondul de propagandă bolșevistă. Subt banii străini se înțeleg averile negustorilor și proprietarilor din alte țări cari sunt în păstrare la băncile din Ungaria. În chipul acesta Kuhn Béla a făcut rost de o avere foarte mare, pe care o cheltuiește pentru scopurile lui.

Guvernele țărilor aliate au prins de veste această măsură a lui Kuhn și au declarat, că ceea ce face domnului este o hoție în toată rânduiala, pentru care va trebui să răspundă.

Guvernul din Paris întreabă pe toți francezii cari au bani la băncile din Ungaria să spună unde și cât au, ca să-i poată scoate din ghiarele necinstite ale domnului Kuhn.

Mackensen înaintea judecării.

Vestitul Mackensen, generalul german, cel care a condus armatele nemțești împotriva României în anii 1916 și 1917 și care s'a izbit de zidul viu al piepturilor românești la Siret, mâncând strașnica bătaie dela Mărășești, va fi dus la Paris, la judecată. Acolo va trebui să dea socoteală de păcatele lui din cursul războiului, de toate nedreptățile și încălcările ce s'au făcut din porunca sau cu știrea lui. El se află internat în Bácska, păzit de francezi. Când a trebuit să-o ia la tâlpășița din România în anul 1918 și se retrăgea cu trupele lui fugare peste Ardeal, spre țara nemțească, n'a putut să pătrundă mai departe decât până dincolo de Tisa, la Bacica, unde i-s'a infundat și a căzut pe mâna Aliaților.

Acum a plecat din Paris o solie la Belgrad în Sârbia, ca să-i gătească drumul spre judecată...

Bolșevicii unguri mai capătă un bobârnac.

Din Paris vine știrea, că Sfatul cel mare al Aliaților a trimis vorbă lui Kuhn Béla, capul bolșevicilor unguri, că dacă nu se ostoaie și tot mai încearcă să atace pe Români, atunci nu vor mai avea nici o crezare la dânsii și nu vor mai stă de vorbă cu ei.

Moșia lui Ștefan cel Mare.

Satul Vadu-lui-Vodă.

Pe Nistru, în ținutul Chișinăului, este satul Vadu-lui-Vodă, care, după tradiția bătrânilor din aceste locuri, este din vremea lui Ștefan cel Mare.

Moș Ambrozie Danu (din Căușani-Tighinea) mi-a povestit legenda satului astfel:

— Ci-că odată Ștefan Vodă se întorcea acasă dela o luptă cu Tătarii de peste Nistru. Tătarii îl fugăreau din urmă, căci aflaseră că el are iapă și nu cal, și Vodă Ștefan a trecut apa Nistrului deadreptul, de ceia parte, unde eră vad. Acolo s'a odihnit puțin.

Deatunci vadul acela se numește Vadu-lui-Vodă și s'a făcut acolo sat.

Moș Dumitru... din Goian (județul Chișinăului) mi-a povestit-o cu acest adaos:

— Ștefan Vodă gonise cu oastea lui pe Tătari până de parte peste Nistru. La întors acasă, după ce a trecut apa de-a călare, s'a oprit la vadul dinspre apus al Nistrului, ca să răsuflie iapa o leacă. Iapa Domnului din pricina oboselii a murit.

Tătarii se țineau sciau de urma lui și stau gata să treacă Nistru. Vodă Ștefan luă alt cal și-și urmă drumul spre casă cu oștenii lui.

De-atunci se chiamă locul acela de trecere Vadu-lui-Vodă și Domnul a zis să se așeze acolo sat de pomenire, că a scăpat cu viață.

Satul de acolo se chiamă și azi tot Vadu-lui-Vodă.

Scoala Basarabiei

Ce li-se pregătește hămesiiilor după îmbogățire nedreaptă în Franța.

Doi deputați francezi au cerut în casa țării din Paris să se facă o lege, în înțelesul căreia, cei cari caută să se îmbogățească prin scumpirea păcătoasă a celor de lipsă pentru traiul de toate zilele, să poată fi judecați la moarte, alături cu tâlharii și ucigașii.

Cer spânzurătoare pentru asemenea păcătoși, din pricina cărora geme lumea de scumpete și atâția oameni își blastămă zilele.

Bună lege, de s'o aduce. Ea ar mântui de friguri pe mulți hămesiiți ai îmbogățirii pe spatele altora.

Procesul lui Apáthy

în fața Curții marțiale din Sibiu.

Nesocotitul de Apáthy, vestitul profesor dela universitatea din Cluj, care deși mare învățat, vestit în toată Europa, ne năcăjia copiii pe cari îi aveam la universitatea din Cluj, în slărsit a ajuns să-și dea seama de fărâdelegile săvârșite. Se află deja înaintea Curții Marțiale (judecătoria de războiu) din Sibiu și răspunde înaintea judecătorilor pentru faptele sale. Este acuzat, că a lucrat fașis și în nenumărate rânduri împotriva statului român și că a vătămat pe bunul nostru Rege Ferdinand. El a fost acela, care a atârnat pe Unguri și mai cu seamă pe Săcui împotriva noastră înainte și după intrarea trupelor române în Transilvania, el este pricinitorul atacului mișelest dela Țigani și dela Zălau, unde și-au pierdut viața atâția soldați români. De comanda lui ascultau toți Săcuii și Ungurii, cari au vărsat atâta sânge nevinovat românesc.

S'au ascultat până acuma mai mulți martori, din a căror mărturisire însă până la scrierea acestor șire nu s'a putut afla nimica, ceea ce ar putea să slujască de bază pentru pedepsirea acestui Ungur mândru, care dovedește multă vrednicie înaintea judecătorilor săi. Și aceasta face o bună înțelțurire asupra tuturor celor de față. Apáthy, care a fost cel mai mare dușman al nostru, ajuns acuma înaintea judecătorilor săi, nu se poartă cu nevrednicie, ci își așteaptă pedeapsa și o primește cu fruntea ridicată asemenea unui viteaz.

Se vede îndată din marturisirile celor chemați în fața Curții Marțiale, că toți ar dori să-l scape de pedeapsă și că pun vina mai mult pe Vince, un alt conducător al Ungurilor, cu toate acestea însă vinovăția lui Apáthy se vede a fi destul de mare, cel puțin în privința fărâdelegilor dela Zălau și Tiganii.

Noi suntem însă îndestuliți cu atâta, că Apáthy, cel mai turbat ungar, a trebuit să vadă cu ochii prăbușirea Ungariei, cu toate nedreptățile ei. Mai mare pedeapsă pentru el nici chiar moartea nu este. Vom da în numărul viitor sentința rostită de Curtea Marțială, care, suntem siguri, numai dreaptă poate să fie. Noi nu voim doară moartea păcătoșilor, ci ca să se întoarcă și să fie vii.

Foamete în Pesta

Ungurii blastă ziaua în care s'au lăsat amăgiți de făgăduelile unor jidănași vântură-țară și s'au pus să facă — rogu-te — bolșevism. Credeau că e destul să făgăduiești marea cu sarea, ca să și cadă porumbul fript în gura fiecăruia, fără lucru și fără bătaie de cap. Acum încep a li-se deschide ochii și văd, că a da tuturor toate, înșamună, că nime nu are nimic. Dascălul, care începe a le da minte e foamea.

Oameni veniți cu mult chin și vai din inima țării ungurești, spun lucruri, pe cari nu le-ai crede, dacă nu le-ar fi trăit cei ce și-le povestesc.

Din țări streine nu capătă nimic — cine ar și sta de vorbă cu niște pungași ca conducătorii ungarilor — iar numărul locuitorilor a crescut în vremea războiului la dublu. Satele din jur încă încunjură cât pot furnicarul primejdios. — Așa, că Pesta a rămas, fără unsoare și fără carne. N'are ouă și nu are sare. Din puțină făina pe câtă s'a putut pune mâna se dă pe lună 2 chilograme de cap. Piața e pustie. Dacă se află ceva se plătește cu prețuri ne mai pomenite. O găscă de pildă se plătește cu 2000 coroane; o păreche de pui 360 cor.

Cine poate numai, fuge din Pesta. Guvernul a și dat poruncă, că cine poate, să-și vadă de drum.

— Ce-au ajuns! Dar fiecare cum samănă așa secerd și cum își sară așa mănâncă!

Din Lumea largă.

Germania geme.

Nici că se putea o mai mare pedeapsă pe capul Germaniei decât pacea încheiată la Paris. Germania cea trufașă, care avea de gând să subjuge toate popoarele, care își făcuse toate planurile pentru ca să poată stoarce toată puterea din oasele celor biruiți și să sugă tot sângele celor ce au îmbrăncit, astăzi geme sub jugul greu, pe care trebuie să-l poarte. S'a supus, pentru că n'avea ce face, dar nu a desnădăjduit. Ea cere răzbu-nare pentru rușinea din 1919 și tratatul de pace iscălit de silă îl numește petec de hârtie, și batjocură a minții și a moralei. De voie de nevoie s'a hotărât în sfârșit să dea Polonilor pământul, pe care li l'a dat Marele Sfat pentru pace și făgăduiește că pe la începutul lunii lui Septembrie va ieși de acolo pentru vecie. A împlinit și cealaltă poruncă a Marelui Sfat, ca să dea adevărați lucrători de ajuns pentru lucrările de refacere a părților pustiite din Franța. Nu se poate însă împacă cu gândul, ca să trimită înaintea judecătorilor pe Kaizerul; îl apără și-l spală de toate păcatele; pentru că nu se pot nici acumă împacă cu gândul, că sunt biruiți și pentru că Kaizerul a fost acela, care a știut să bage atâta curaj și sălbătăcie în soldații săi. Ne mirăm de frica Germanilor. Kaizerul ori este vinovat ori nu; dacă nu este vinovat, după cum spun ei, n'au de ce să se teamă, nu i-se va mișcă nici un fir de păr din cap; iar dacă este vinovat, înzădar îl apără, lumea tot o va ști aceasta și atunci îl vor țări înaintea judecătorilor ori vrea Germania ori nu.

Bulgaria tot obraznică.

Pe 25 Iulie sunt chemați și imputerniciții Bulgariei înaintea Marelui Sfat pentru pace, pentru ca să-și audă osânda. Unele ziare franceze spun, că și Bulgaria va păși asemenea Turciei, nu va putea adevărat să se apere, pentru că condițiile păcii sunt deja gata. Se zice, că Bulgarii vor pierde Tracia de miazăzi, pe care o vor căpăta Grecii, vor pierde și cotitura râului Strumița, pe care o vor căpăta Sârbii și vor mai pierde un petec de pământ la Küstendil. Vor căpăta în schimb dela România partea aceea a Dobrogei, pe care li-au luat-o în 1913, afară de capurile de pod dela Silistra și Turtucaia. S'ar părea așadară că și aici o vor nedreptăți pe România.

Nici nu ne putem mira de obraznicia Bulgarilor, cu atât mai vârtos, că chiar Marele Sfat le dă nas. Zice, că ei nu vor lăsa nimica din patruzeci și opt și vor păși înaintea Marelui Sfat ca niște biruitori. Se gândesc poate la zicaia românească: »obraznicul mănă praznicul». Se pare însă că Franța a înțeles această obraznicie și de aceea a trimis mai mulți soldați în Bulgaria, cari vor desarmă pe Bulgarii cu ceafa groasă și astfel vor asigura pacea, pe care sunt chemați s'o iscălească Bulgarii în ziua de 25 Iulie.

Și pacea cu Austria este gafa.

cel puțin așa ne asigură telegramele mai nouă sosite dela Paris. Numai în privința mării Adriatice nu s'au înțeles încă cei dela Marele Sfat, pentru că aceasta este o chestie foarte gingașă. Suntem foarte curioși ce ni-se pregătește nouă în această pace și suntem gata a lupta cu toate puterile împotriva nedreptăților, cari ni-s'ar face.

Bolșevicii din Ungaria

și-au pierdut mintea cu desăvârșire. Ei nu vreau să se supună poruncilor Marelui Sfat, ci își fac de cap și mai departe. Dară nici cei dela Marele Sfat nu se lasă mai pe jos; le-au dat de știre, că dacă nu se vor supune poruncilor date, nu vor sta cu ei de vorbă. De aceea bag-seamă începe jidanul Bela Kun să-și retragă trupele din Cehoslovacia, dară cum trupele acestea slujesc numai pentru bani, nu din insuflețire ca ale noastre, se retrag în cea mai mare neorânduială. Se pare de altfel că și Ungurii s'au cam săturat de prostiile lui Bela Kun și soții, și că acumă încep și ei să capete mintea Românului cea din urmă și să se răscoale împotriva atotputernicului jidănaș. Cel puțin aceasta ni-o dovedește nenorocirea alor 70 de ofițeri, cari au fost osândiți la moarte și uciși, pentru că au îndrăznit să ia parte la niște adunări potrivnice bolșevicilor.

Catedrala din Reims,

cea mai frumoasă biserică a Franței, zidită încă în veacul XII, trecută peste multe vijelii și războaie, în anii acestui războiu a fost aproape cu totul dărâmată de Germani cu tunurile și cu puștile. N'a mai rămas decât catapitazma și cele două turnuri, celelalte podoabe ale ei

au fost nimicite de Germani fără de suflet. Acuma Francezii se gândesc, ce să facă cu această catedrală. S'o repara și rezidească din nou, tot după cum era mai înainte, ori s'o lase așa, pentru ca totdeauna să dovedească barbaria poporului german?

Se pare că părerea din urmă, va rămânea biruitoare, și zidurile impușcate vor dovedi pentru vecie, cine au fost Germanii veacului al douăzeciilea.

Sfaturi de plugărie.

Anul acesta a voit D-zeu să ne dea o roadă frumoasă; avem în toată țara seminte în-deajuns ca să semănăm cât mai mult în toamnă. — Să nu rămână nici o palmă de pământ ne muncit. — Toți ne spun că grăul țărâ-nului nostru este slab și plin de gunoaie — corpuri străine. Acum când grăul e puțin, nu se mai uită nimeni dacă are secară, mazărice ori mălură — dar cu începe-re dela toamnă adevărat anul viitor, din grăul nostru trebuind să dăm și străinătăței va fi plătit după cum va fi de bun și curat.

Prețurile de acum încolo, vor fi mari. — De aceea, cine va produce mult, bun și curat, va căpăta banii cei mai mulți. — Pentru ca să reușiți și Dv. vă dau câteva sfaturi pe cari vă rog să le urmați.

1. Faceți ogoare toate locurile ce aveți de gând să le sămănați cu grău. — În locurile făcute ogor de vară, dă grăul cel mai bun, cel mai greu și cel mai mult.

2. De pe acum alegeți sămânța de grău la vânturătoare sau trier. Nu semănați nici o brazdă până nu-i curățiți bine sămânța. Nu uitați că dintr'un spic de secară, neghină sau mazărice ese o sută în vara viitoare și deci grăul nu va avea preț.

3. Se prevede o toamnă lungă și rece, pentru aceasta tot grăul să-l muiati în zeamă de piatră vântată în care puneți 1 jum. kgr. piatră vântată și 1 kgr. var. Fiecare se topește de o parte, apoi se amestecă într'un butoi de 100 litri apă, în care se moae grăul. Care nu va fi muiat, va face mălură, — așa că veți căpăta numai jumătate preț. A. R.

Hârtiile albe

se mai pot schimba.

Știm că hârtiile ungurești de câte 25 și 200 coroane, albe pe o parte, în vremea din urmă nu mai umblă de loc. Ele nu au fost permise nici la ștampilare. Prin această măsură mulți oameni au fost păgubiți, căci s'au trezit deodată cu teancuri întregi de hârtii albe, pe cari nu le mai primesc nici perceptoarele.

Acum de curând, două mari bănci dela Sibiu, banca românească »Albina« și cea sâsească, numită »Bodenkreditanstalt«, fac știre, că ele mijlocesc schimbarea hârtiilor de 25 și 200 coroane, începând cu 25 Iulie până la 2 August 1919. Anume, eine are astfel de hârtii le va aduna și le va duce la vre-una dintre băncile mai mari din Sibiu, Brașov, Târgul Murașului, Cluj, Șimleu, Baia mare, Oradea mare, Sătmar, Arad, Orăștie, Sighișoara, Lugoj și Sighetul-Marmației, bănci cari stau în legătură cu cele amintite mai sus; ele vor primi banii cei păcătoși, și trimițându-i la Sibiu, »Albina« și »Bodenkredit« se vor îngriji să-i trimită la Viena la banca Austro-Ungară, ai cărei feți sunt și îi vor schimba cu hârtii bune.

Cine duce spre schimb hârtii albe, trebuie să-și scrie pe partea fără tipar, numele și comuna unde locuiește. Pentru cheltuielile pe cari le au băncile cu adunatul și cu trimisul la Viena, la întoarcere se subtrag: dela hârtiile de 200, câte 4 coroane de una, iar la cele de câte 25 se subtrag 50 fileri.

Dacă cineva n'ar ajunge totuș să-și poată schimba banii cei albi între 25 Iulie și 5 August, »Albina« și »Bodenkredit« pun un al doilea termen între 2—9 August 1919. Subtragerile în acest timp vor fi mai mari.

Vestind acestea, facem băgători de samă pe oamenii dela sate, să aibă de grijă și să nu mai rămâie iarăși cu banii răi în ladă!

In potrive răspânditorilor de știri.

— Estras din ordonanța Nr. 21 și 25, modificată. —

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) *Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.*

2. *Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.*

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Convocare.

Alegătorii români din județul Muraș-Turda

—bărbați și femei trecuți de 21 ani — sunt invitați prin această la *Adunarea generală a partidului național român din județ* ce se va ține în 30 Iulie 1919, ora 9 a. m., în Târgul-Muraș sala mare județiană. Ordinea de zi a adunării:

1. Deschiderea ei prin prezidentul subsemnat; 2. alegerea unui birou adhoc, stând din un prezid: 1 viceprezid; 2 secretari; 3. Alegerea unei comisii de candidare și a uneia de verificare și scrutiniu; 4. Alegerea prezidentului partidului național român din județ pe timp de 3 ani și tot pe atâta durată și a Comitetului central județian, care înafară de prezidentul de sus stă din 2 viceprezidenți, 2 secretari, 1 casier, 1 controlor și 40 membri, potrivii, ca din acești 40 să se constituie apoi și comisiile prevăzute în statute anume, politică, bis.-școl., econ., socială-igienică și comercială industrială.

5. Alegerea câte unui Comitet de 8 membri în fiecare

plasă, ce se ține de județul nostru; 6. Închiderea adunării.

Reghin la 15 Iulie 1919.

Iosif Bogdanu, secretar, Arton M. Popa, prezid. adun. pregătitoare.

NOTA. *Vot în adunare au: toți intelectualii, comercianții, meseriașii români din județ — apoi din ceilalți români câte 2 reprezentanți de fiecare sat și oraș, care are sub o mie de locuitori, câte 4 reprez., dacă au până la 2 mii, câte 6, dacă au peste 2 mii, câte 8, dacă au peste 3 mii ș. a. m. d. Reprezentanții se aleg de totalitatea alegătorilor din comună și se provăd cu credenționale.*

Ungurii vreau pretinie cu Sârbii.

Ungurii, precum știm, afară de guvernul bolșevist dela Budapesta, mai au unul la Seghedin, care ar dori să zidească iarăși țara ungurească pe vechile temelii, cari s'au răsturnat odată. Acest guvern a trimis pe baronul Bornemisa la Belgrad, să caute prietinia cu Sârbii. Ei ar dori anume ca Ungaria să se unească cu Sârbia sub stăpânirea aceluiaș rege sârbesc, lucru pe care l-au mai încercat odată, fără să fie luați în seamă.

Astfel caută Ungurii o proptea pentru casa lor dărîmată.

Școală românească în Târgul-Muraș.

—Inscrierile încep în 1 August.—

La toamnă se deschide în Târgul-Muraș (Oșorhei) un gimnaz românesc, care va avea deocamdată 5 clase. Gimnazul va purta numele lui *Alexandru Papiu Ilarian*, vestit scriitor de istorie al neamului nostru, un aprig luptător din 1848, care s'a născut în comuna Budăi, pe Câmpie.

Inscrierile la această școală încep în 1 August 1919. Tot atunci se va începe dacă va fi trebuință și un curs (școala pregătitoare) de limba românească pentru acei școlari, cari au învățat la școli ungurești și nu au avut prilejuri să cunoască mai adânc limba noastră.

Părinții școlarilor din acelea părți se vor înfățișa la Direcțiunea numitei școli, ducând cu dânsii hârtiile trebuincioase pentru înscriere. Director al Gimnaziului »Alexandru Papiu Ilarian«, a fost numit dl *Dr. Petru Hetcou* din Beiuș.

ȘTIRI.

Nou abonament

la »Unirea Poporului«

Cătră abonații nostri,

Toate gazetele noastre trebuie să lupte cu mari greutate încă. Scumpetea cea mare nu vrea să scadă nici decât. Hârtia de tipar, în loc să se ieftinească, se scumpește pe și ce merge. Tot asemenea se scumpește și de și lucrul tipografilor. Lucrătorii tiparului, ca să poată trăi de pe-o zi pe alta, sunt siliți să ceară sporiri de plată în fiecare lună, sau în fiecare săptămână aproape.

Toate acestea ridicări de plăți și scumpetea hârtiei apasă pe umerii gazetelor. Noi trebuie să vărsăm zilnic sume mari.

De multă vreme însă nici bănișorii noștri n'am putut să-i primim, pentru că posta nu trimite bani dintr'un loc într'altul. Așa că starea noastră, precum și a tuturor gazetelor românești, a fost foarte grea și este până în ziua de astăzi.

Acum, ca să putem face față marilor cheltuieli, pe cari scumpetea ni-le cere zilnic, suntem siliți să ridicăm și noi prețul abonamentului la foarte, precum au făcut-o toate gazetele românești.

De aceea, începând cu 1 Iulie abonamentul la »Unirea Poporului« este precum urmează:

*Pe un an întreg 30 C.
Pe o jum. de an 15
Pe trei luni 7-50 Cor.*

Când vestim noul abonament, atunci facem băgători de seamă pe iubii noștri abonenti vechi precum și pe cei noi, că s'a deschis trimiterea banilor pe postă, deci îi rugăm, ca fără amânare să înceapă a ne trimite bănișorii de abonament, ca »Unirea Poporului« să poată apărea netulburată și să-și poată îndeplini munca națională, căreia slujește cu toată dragostea și însuflețirea.

*

— **Francezii au plecat din Lugoj.** Trupele franceze, cari țineau ocupat Lugojul au plecat luni spre Timișoara, iar în locul lor intră armata română, la ea acasă, căci Lugojul este de-acum pe vecii vecilor al nostru.

— **Sârbii prinși cu hoția.** Am vestit mai de multeori cum Sârbii au jefuit cu adevărat ținuturile din Banat ocupate de ei. Furturile lor au ajuns de mult în urechile lumii întregi și au primit adeseori bătaie de nas pentru jafurile făcute. Ei însă strigau în gura mare, că nu-i adevărat, că ei fură, doar ei sunt cei mai cinști oameni de pe lume. În zilele trecute un colonel francez a surprins pe sârbi cum goleau o școală din Timișoara de toate mobilele și lucrurile ei.

— Domnule Colonel, Dta afli despoierea ce faceți un lucru legiuit? — întrebă atunci colonelul francez pe cel sârb, arătând spre școala din care rămasă numai păreții goi.

— Da — răspuse sârbul.

— În bună moștenire intrăm — zise iarăș francezul. Dar nu face nimic, cu bani albi stampilați de voi, o să ne cumpărăm noi iarăș de toate.

— **Primirea în internatele din Blaj.** Cererile pentru primirea școlărilor în internatele din Blaj, anume de băieți, de fetițe și la al școlăii de învățatori, trebuiesc înaintate la Consistor până în 15 August 1919. Plata pe lună câte 200 cor.

— **Luptă între francezi și bulgari.** La Rahova, în Bulgaria au avut loc ciocniri sângeroase între soldații francezi și bulgari. Au murit 38 de inși. Cauzele ciocnirii nu sunt cunoscute.

— **Starea bucatelor în Basarabia.** Am văzut Basarabia cea bogată chiar cu ochii noștri. Intr'adevăr bogată țară. Ea seamănă mult cu Ardealul

nostru, dar e mai îmbelșugată și mai roditoare. — Lanuri pline de grâu auriu și câmpuri întregi de porumb (păpușoi) negru de sănătos și mare, de nu se vede călărețul dintr'insul. Din livezile cu iarbă nu se văd decât capetele coșăilor. Vii multe și pline de rod. Spun localnicii, că strugurii copti sunt ca porceii cei grași de mari. Pometuri nesfârșite. Raiu adevărat.

Basarabia va da în anul acesta atâtea roade, încât singură ar putea hrăni întreagă România mare!

— **Darul Americii.** America a dăruit României un tanc (mașină de războiu, toată de oțel, care umblând singură turtește tot pe unde pătrunde și trece chiar peste șanțurile celea mai largi).

Această mașină a fost arătată în București pe calea Victoriei, fiind de față mulțime mare de ofițeri, și miniștrii. O conducea generalul american Thompson.

Banatul întreg se cuvine României, aceasta o dovedesc de o vreme încoace aproape toate ziarele din țările Apusului. Așa, de curând o mare gazetă din capitala Belgiei arată cu dovezi ce nu se pot răsturna, că întreg Banatul trebuie să fie al nostru; aceasta o poartă pe ștepe istoria, principiile lui Wilson, jertfele României, slăbiciunea dovezilor sârbești, tratatul din București, dar mai cu seamă sfânta dreptate.

Oare în urma atâtor dovezi, aduse de cele mai de seamă gazete ale lumii, nu-și vor schimba părerile și cei cinci puternici dela Marele Sfat pentru pace?

— **Nenorocire.** În stația Socola lângă Iași, s'a întâmplat săptămâna trecută o mare nenorocire: s'a aprins o magazie cu munițiuni și a explodat, omorând un ofițer și rănind doi soldați. Detunătura a fost atât de mare, încât s'au spart o grămadă de ferestri în lașul destul de depărtat.

Bănățenii la Turnu-Severin. Bieții Bănățeni, cari atâta au de luptat pentru alipirea lor la România-Mamă, după ce a ținut până acuma nu mai puțin de 6 adunări împotriva ruperii în bucăți a Banatului, în ziua de Sânpetru au mers în frunte cu P. S. S. episcopul Miron Cristea din Caransebeș la Turnu-Severin, unde au dat un concert drept mulțămire fraților din vechiul regat pentru că atâta au ostenit pentru căștigarea și slobozirea Banatului din ghiarele Sârbilor. Au fost peste 1500 de Bănățeni, pe cari

i-au primit cu multă căldură Turnu-Severinenii. S'au rostit și mai multe cuvântări, între cari a Păr. episcop Cristea a fost mai călduroasă. Seara »Reuniunea de muzică și cântări din Caransebeș« a dat un frumos concert.

*

Lupte cu Ungurii.

— Comunicat oficial din 21 Iulie 1919. —

Ungurii au atacat cu înverșunare posturile noastre de acoperire pe întreg frontul Tisei. — Lupte crâncene sunt în curs la Tisza Rankanaz, Tisza Dob, Tisza Dada, Szabolcs, Tisza Eszlar, gura Crișului, Mindszent.

Frontul dela Nistru.

Schimb de focuri de armă, de mitralieră și tun pe tot frontul Nistrului.

Marele Cartier General.

*

Publicațiune.

— Conscrieri pentru armată. —

Se aduce la cunoștința generală (tuturor) că în luna August, conform ordinului acestui Serviciu Nr. 24340, publicat în Gazeta oficială, vor începe în fiecare comună să lucreze comisiunile pentru recensământul (conscrierea) animalelor, vehiculelor (carălor, căruțelor) și obiectelor de harnașament (hamuri, șele).

Aceste lucrări se fac în fiecare an pentru a se stabili care anume animale și obiecte sunt supuse unei rechizițiuni executate în caz de mobilizare și care nu. Această se face ca simplă măsură administrativă informativă, practică în toate țările și pentru a scuti populația de neplăcerile ce le-a avut în urma rechizițiunilor făcute fără nici un sistem.

p. Șef, General de Brigadă
Domașnianu

*

Prin urmare, în această publicațiune, este vorba numai de o conscriere și nu de o recvirare a vitelor, cailor, căruțelor, hamurilor ș. a., pe care conscriere armata noastră o face numai ca să știe ce avem în țară în cazul când ar fi lipsă de-o mobilizare. Oamenii să primească comisiunile cu toată bunăvoința și încrederea, că nu-i vorba să și ducă lucrurile și vitele conscrise, ci numai de o constatare pentru viitor. Pacea se apropie acum și avem credință tare că recvirările de fapt nu ne vor mai năcăji.

Ovreul la judecată.

Jupânul Moisa i-a dat lui Avrum o oală. Și Avrum n'a mai putut să i-o dea înapoi fiindcă o spărsese. De plătit nici nu voia să știe. De aceea Moisa l-a dat în judecată pe Avrum. Intr'o zi s'a trezit Avrum c'o citație în toată rânduiala. Văzând că nu-i glumă, Avrum s'a dus la un avocat să-i fie apărător.

— Jupâne Avrum — li zice avocatul — apărarea dtale e ușoară și poți să-o faci însuși. Iată cum. Poți să te aperi în trei chipuri. Intâi, poți să spui județului, că nu ai știre de nici o oală dela Moisa. N'ai primit nimic. Al doilea: Am împrumutat într'adevăr o oală dela Moisa, dar precum am primit-o așa i-am dat-o. Al treilea: Chiar de am luat o oală dela Moisa, aceea era spartă. Și spartă pot astăzi să i-o dau înapoi. Cu ori care din acestea trei apărări vei putea să scapi.

Ce se socotește Avrum:

— Foarti bini. Dachi spui județului o apărare Avrum scapi. Dar Avrum are minti. Și Avrum nu vrea numai să scapi, ci să bage la temniță pe bărbosul de Moisi. Asta bun...

Chemat înaintea judecătorului Avrum se apără:

— Domnul judicator! Io nu primit dila Moisi ninichi. Zic zeu. Al doilea: Io primit o voale, dar dat 'napoi la el. Zic zeu. Al treilea: Voala primită fost găuriti și găuriti dai astăzi la el. Zic zeu...

Apărarea lui Avrum a curs într'o răsufare. Și era foarte mulțămire de felul cum s'a apărât. Aștepta acum să vadă cum îl târâie pe Moisa la închisoare.

Judecătorul spune judecata:

— Jupâne Avrum, apărarea dtale a fost mai găurită decât oala lui Moisi. Haidi la răcoare...

MAI NOU. Apáthy a fost judecat la 5 ani închisore.

Cine știe

ceva despre Vasile Șențian din comuna Secu, județul Solnoc-Dobâca, care în anul 1915 a fost dus la luptă în Carpați, iar în acelaș an, în luna April am primit o carte dela el și de-atunci încoace nu nu mai dă nici un semn de viață. Rog pe cetitori, cari ar știi ceva să scrie pe adresa bătrânului Vasile Șențian, în Secu, care le-ar fi foarte mulțămitor. (1-2)

„Consum” societate comercială pe acții, Blaj. Urcarea capitalului.

St. Domnule!

Adunarea generală a societății noastre ținută la 10 Maiu a. c. a decis unanim urcarea capitalului social dela K. 80,000, — la K. 200,000, — prin o nouă emisie de acții à 100 cor., se vor emite deci în total 1200 acțiuni.

Acționarii vechi au drept se subscrie din emisiunea aceasta tot după două acții vechi trei acții nouă prezentând acțiile vechi în localul societății până la 1 August 1919. Cei ce până la acest termen nu s'au anunțat la subscriere pierd necondiționat dreptul de prioritate. — Dacă proprietarul vechiu a murit, cel rămas e dator să-și dovedească dreptul de ereditate până la 1 August 1919.

Prețul acțiilor se vor răspunde în trei rate și anume: la 1 August 1919 — 40% plus 5 cor. taxă de emisiune, la 1 Octomvrie și la 1 Decemvrie 1919 30%. — se pot

plăti și mai multe rate dedoată. Față de acționarii restanțieri se aplică § 8 din statute.

Primirea ratelor se va constata prin titlu provizor și acțiile se vor elibera după plățirea ratei ultime.

Proprietarii acțiilor nouă vor primi atâtea interese după ratele plătite, câte se vor computa ca dividendă după acțiile vechi, vor participa la dividendă anului 1920 și vor avea drept de vot la adunarea din 1912.

Acțiile rămase ne subscribe le vinde direcțiunea tot acționarilor cu 120 cor. bucata, iar întrucât acționari vechi nu s'ar afla, direcțiunea le poate vinde și altora cu prețul ce-l va stabili ulterior. Acțiile acestea se plătesc tot după modalitatea de mai sus, iar din preț ce trece peste 100 cor. se adaugă fondului de rezervă.

Acționarul vechiu, care în sensul decisului adunării generale ar perde jumătate de acțiune, este îndreptățit a ceda acest drept al său altui acționar vechiu.

Blaj, la 12 Maiu 1919.

(1-2)

Direcțiunea.

Număr cenzurat de Iuliu Mator.

TIPOGRAFIA

SEMINARIULUI TEOLOGIC GR. CAT. BLAJ

□ □ FONDATA ÎN ANUL 1754. □ □

Execută: ZIARE, REVISTE, CĂRȚI BISERICESTI, MANUALE DIDACTICE, CĂRȚI LITERARE, AFIȘE, BILANȚURI, NOTE, ANUNȚURI, BILETE. □ TOT FELUL DE TABELE etc. etc.

Toate produsele tipografice să tipăresc cu cele mai bune caractere de litere și cu cele mai fine cerneluri de tipar dela renumitele fabrici din Paris, avute în

cantitate mai mare înaintea războiului mondial.

Comandele se execută grabnic.

Librăria Seminarială din Blaj

are un DEPOSIT de CĂRȚI BISERICESTI și ȘCOLARE
cu propria Editură.

Cărți din toate ramurile literaturii române.

Cele mai noi produse literare apărute în cursul războiului. Tot ce a apărut până acum în România veche.

Are tot solul de REQUISITE de SCRIS și de ȘCOALĂ.